

AMICOL POPORULUI

Organ Democratic

— Apare de 2 ori pe lună —

Abonament pe an 4 lei
pe 6 luni 2 lei

Director, **CHRSTACHE GEORGESCU**

Redacția Str. V. Dumitrescu 18
Administrația Str. Fractetor 25
Târgoviște

Prestigiul României

Începând de la începutul sângerosului război balcanic, România prin atitudinea ei a fost obiectul numeroaselor și feluritelor discuțiuni. Fiindcă nu ne-am mișcat în timp, fiindcă am stat neutri, s'au dat multe învinuiri guvernului și chiar țării noastre. Ba încă în schimbul neutralității noastre când ne-am ridicat cu grădnicia pentru întărirea graniței dobrogeane, ne-am lovit de orgoliul bulgăresc și de umilirea gazetelor străine. După unele discuțiuni și după solemne formațiuni, puterile europene răsplătiseră așa zisa cuminenție a noastră ca Silistra.

Se părea că demnitatea noastră națională se înmormântase, că prestigiul țării noastre în Orient, câștigat cu atâta trudă în decursul timpurilor, se pierduse.

Totuși în mijlocul nemulțumirii ascunse, nemanifestată decât p'ici, pe celelalte, se interpretau însă cu un fel de neîncredere, și zisele: „Glasul României nu s'au ascultat... „Trenul nostru n'a sosit încă”.

Trenul nostru a sosit poate mai de curând de cum ne-am fi așteptat, căci ceasul dreptății neîntârziind, statele aliate, după ce au învins imperiul turcesc, s'au luat la luptă între ele pentru împărțirea prăzii. De rândul acesta nu puteam sta ca niște simpli spectatori, căci sentimentul civilizației, al umanității ne impunea să aducem ordine în Balcani. Am mobilizat și am trecut

cu armele în Balcani, ca mandatarii ai civilizației, ca unii cari trebuiau să restabilească liniștea atât de necesară omenirii. Modul cum copiii României au răspuns la apelul sfintei datorii a uimit întreaga lume. S'au grăbit să vină mai mulți decât trebuiau deocamdată, s'au înscris cu miile voluntarii; părinții au mers cu copiii împreună la război; mamele după ce și-au trimis toți copiii au vrut să meargă ca surori de caritate. Cei rămași în țară și-au luat obligația ca mecanismul intern să nu sufere și cu bucurie toți și-au dat obolul pentru alinarea suferințelor celor neputincioși. Țărâtimea, acea țărâtime ce se credea adormită, a dat dovezi de cel mai înalt patriotism, de cel mai mare curaj.

Trecerea Dunării de către armatele noastre a pus frâu lăcomiei, barbariilor desfășurate și în scurt timp liniștea a fost adusă iarăși în sudul bătrânului Lanubiu. Pacea s'a încheiat la București și foștii aliați și-au împărțit repede teritoriile ocupate. Pe lângă satisfacerea cererilor noastre relativ la frații noștri din Peninsula Balcanică, ni s'a acordat ca limită a Dobrogei linia Turtucaia-Dobrici-Balcic, cu reva teritorii, la Vest și Sud.

Din acțiunea aceasta prestigiul nostru s'e înălțat, forțele României au adus ordinea și pacea; iar echilibrul balcanic s'a restabilit în mijlocul laudelor acelor

zile străine, care mai acum câteva luni ne bârfeau.

Prin câștigarea de teritoriu, prin întărirea graniței dobrogene, prin aducerea liniștei între cei războiști, prin încheierea păcii la București, prin cuvântul hotărât al României, țara noastră a eșit înalțată, și-a câștigat o aureolă mai mare decât avea în trecut și astfel cu mândrie putem zice ca din toate punctele de vedere glasul României a fost ascultat.

Chr. Georgescu

DOCTORUL

Intr'o seară posomorită de Noembrie, doctoru străbătu despărțirile mărginașe ale orașului.

Sprîmîntă de soțul uuei case vechi, o femeie îmbrobodită plângea tremurând.

Dânsul recunoscă, în trăsurile ei supte de suferință, pe o bolnavă din clinica sa, liberată cu o lună înainte, pe cale de vindecare, după o lungă luptă cu moartea.

— Mare păcat și-ai făcut cu mine, domnule doctor! — îi zise ea privind îndurerată.

— Păcat!.. pentru că te-am smuls morții?

— Dar n'ai dăruit suferinții și mizerii!..

Și doctorul se îndepărtă abătut și îngândurat.

La o colitură noroioasă, dintr'o căruciumă jousă se auzeau cîntece de chef

și saltături de dans. Doctorul pătrunse cu greutate până în odaia de unde-l strigase un glas necunoscut. Un miros greu îl propti în prag, înabușindu-l cu acreala de vin și mahorcadă.

Lampa era îmbăcsită de cenușa neagră din filatul unul gaz prost, și la lumina ei bolnavă, se lăfăiau vre-o câțiva bețivi și femei pierdute. Ei, beți aproape de tâmpire; ele, rouse de boli, li îndârjiau cu pulpele goale și sânul desfăcut.

Se făcu tăcere în fața acestui străin.

Dar unul dintre bărbați, cel mai robust, recunoscându-l, grăi:

— Bun venit, domnule doctor; eu sunt hamatul Simion, operit în toamna trecută. Mi-ai spus că, dacă mai beau, mă prăpădesc și eu de atunci așa o duc... Haha... Hăhă...

Și râseră toți belivanii și se tăvăliră și ele de râs ragușit...

Iar doctorul se îndepărtă abătut și îngândurat.

In ușa prăvălii sale, din belșug luminată, un coșetar voinic își fuma în liniște țigara de foi.

Văzând pe doctor se inclină respectuos.

— Cum... și-a trecut piciorul?

— Cum vezi, domnuie doctor. Știi că din neața hotărâseși că a doua zi să mi-l tai, căci gangrena înaintase. Ajung acasă prăpădit. Biata nevastă zice: Dacă am chema pe lelea Manda din Vergu? Am râs de ea, dar bubă mai cu descântece, mai cu alifii, cu ceapă coaptă... în câteva săptămâni mă aduse cum mă vezi. Bodaprâste și mulțunesc Maichii Domnului, că vrut Dumnezeu cu mine!

Și doctorul se îndepărtă abătut și îngândurat.

Din roata unei răscruci, nălucriă luminele triste ale torțelor fumegânde.

Doctorul se descoperi înaintea altăiului.

Cunoscute de-ai lui, urmând dricu, dânzul pătrunse în mijlocul lor.

— Ti-a eșit dreptălea, îl întâmpinără dârșii: primiram corpul bietului Rădescu și-l ducem la biserică. Bine ai spus tu, nu trebuia să-ți faci operație... Doctorii din Viena l-au sfatuit altfel. El s'a supus, încredințat că scapă, dar a murit sub eșii... Toțmai cum ai prorocit tu!

Și doctorul se năarse ocașă mulțumii!

G. Caîr.

Acest poem în proză e luat din „FARMEC” noul volum de proză și

puerii al simpatcului nostru scriitor G. CAÏR. — Prin acest volum de scrieri se adaugă a cincea floare la frumusețea bumbet de scrieri literare al D-lui G. CAÏR.

Inaugurarea unei școli și a două biblioteci populare.

Ziua de 21 Maiu, anul acesta, a fost o zi frumoasă pentru județul nostru, căci atunci s'a inaugurat școala din Căndești și 2 biblioteci populare: în Căndești și Gemenea. La această serbare au fost mulți invitați, și din toate partidele, de către D-l Dumitropol. S'a ținut cuvântări de către D-l G. Caîr, Prefectul județului, care în discursul său a făcut o frumoasă comparație:

„când atunci, când se inaugurează o școală, se aprinde încă a candelă în întunerecul ignoranței”; au mai vorbit apoi D-nii: Dumitropol, I. Nicolau, administratorul plășei, N. Teodoriu, revizor școlar, Christache Georgescu, profesor secundar, învățătoru Vlădeanu, preotul satului și alții, toți arătând importanța culturii pentru popor. Bibliotecile bine înzestrate cu cărți alese pentru luminarea satelor au fost dăruite de D-l B. M. Dumitropol, care nu cruță niciun sacrificiu pentru propășirea țărâniei pe toate terenurile. Se știe cum mai toți, după ce au terminat clasele primare nu mai pun mâna pe carte și când sunt chemați în armată abia mai pot să-și semneze numele.

Prin înființarea acestor biblioteci cultura va pătrunde mai adânc în masele populației și din răspândirea gustului de citit în popor, multe foloase vor reeși.

După inaugurare, numeroșii oaspeți au luat masa la moara lui Tătăranu, într'o poziție încântătoare. S'au ținut toasturi de către D-nii: General Lăzărescu, G. Caîr, V. Baranga, M. Tălăngescu, Christache Georgescu, Drăguș Demetrescu și alții, petrecându-se de minune. După masă s'a încins o horă mare în care se observa înfrățirea țărânului cu orașeanul; lucru îmbucurător, căci numai din această cunoaștere și înfrățire se poate înlătura abisul dintre clasele sociale, spre binele și progresul țării noastre.

Catre seară, toți au pornit spre casele lor cu cele mai frumoase impresii, cei cari au plecat spre oraș, că au făcut o faptă bună, cei cari au rămas la sat, că li s'a făcut o faptă bună.

Chr. C.

Cu toți suntem datori să facem politică adevărată.

A face și a se ocupa de politică nu înseamnă a face ceva, care să întrecă puterile celui de pe urmă cetățean, care plătește un impozit cât de mic pentru treburile de interes public, obștesc. S'au dus timpurile, când cetățenii și locuitorii țării erau considerați ca lucruri și ca niște animale de povară. Azi este recunoscut li cărui cetățean datorii și drepturi egale cu ale tuturilor celorlalți cetățeni. A face politică înseamnă a se pricepe, a se ocupa de treburile publice, a contribui cu munca și priceperea sa la conducerea și înfăptuirea lucrurilor publice.

Nu numai miniștrii și deputații cari conduc, dar și cel mai umil cetățean, care dă bani prin bir, pentru facerea și întreținerea lucrurilor și afacerilor publice și le urmărește cu interes, face și el politică egală cu deputatul și ministrul. Bă chiar fără birul, contribuția efectivă și munca celui din urma om, deputații și miniștrii n'ar mai putea face nici un fel de politică. A face politică nu înseamnă a face cine știe ce lucru de seamă, e o datorie elementară a face politică, deci de a surveni la propășirea intereselor publice.

E o datorie elementară a unui stat să aibă armată, administrație, justiție, școli, etc. și cum toți au datoria de a contribui cu birul lor la acest lucru public, tot astfel toți trebuie să aibă și dreptul de a controla prin aceia ca să se intereseze de ce se face cu banul lui, cu munca lui, pentru binele țării și al Statului. E o lipsă și o dezertare dela datorie de a nu uza de un drept al său de a

controla și de a spune sus și tare credințele sale politice.

Este adevărat că legile noastre în privința datoriilor ne obligă pe toți; când este vorba însă de drepturile politice, de dreptul de vot atunci le restrânge, acordându-le la un număr mai mic. Nu toți votăm proporțional cu birurile ce plătim.

Această nepotrivire dintre datorii și drepturi e o superstiție și o greșeală moștenită din trecut.

Drepturile politice au rămas în urma drepturilor civile. În viața civilă la 21 ani, ai dreptul să faci ori-ce, fiind capabil și major: cu atât mai mult ar trebui să ai dreptul de vot la 21 ani mai ales că în viața publică e destul să plătești contribuția și să iei seama ca aleșii tăi, cari au răspunderea, să întrebuițeze banii țării pentru binele ei. E inexplicabilă această înapoiere față de drepturile civile. Ai obligația să faci armată; ai datoria să mori pentru țară: pentru aceasta ești capabil și major; iar pentru mai puțin, să votezi, să controlezi lucruri cari se fac cu parte din munca vieții tale, atunci să fii minor și incapabil!

Se vede de departe superstiția și greșeala trecutului.

Dreptul de vot al fie-căruia într-o țară ajunsă la înălțimea conștiinței sale de sine e un drept elementar, nu un ideal. Idealurile unei națiuni presupun condiția aceasta fundamentală, ca un zeu care se înțelege de la sine.

Lasăm totuși deschisă chestiunea, dacă numai simplul fapt al plății impozitului și contribuției e suficient să dea un drept de vot egal cu al tuturor celorlalți și mai mult încă dacă contribuția și impozitul e singura bază pe care să se zidească argumentarea decizivă de a se întinde dreptul de vot.

Într-o societate capitalistă mare unde fiecare plătește miza, fiecare are dreptul de control și de vot, ce ar fi având statul densebit, ca să nu fie tot așa!?

G. Draguț-Demetrescu

POEZII

*Se sparge aerul de gourdă!
Ne vin copiii din război,
Isbânda neomului să toarne
În țara noastră: Sunt eroi!*

*Sunt pline luncile de doruri
Ce, de la gând aripi furând
În calea oastei, face storiuri,
Să o aducă mai curând.*

*Simțind răsuflul de armată,
Barbuți, femei, trec rând pe rând
Nerăbdători, în zare cald;
Stindardul țării oșteptând.*

*Drapelul fălșuind opare
Din Miază-zi venind mareș,
Cadența oastei sună tare
Trompetul, bravul cântăref. |*

*Din strigăte de Uru!... naște
Un uragan, și alăteca flori
În ploae curg, că brava oaste
Parca sculdată în culori.*

*În spre Baleani nepoții Romiei
S-au dus cu-avânt, în lung șireag...
...și 'n vălvătaele Sodomei
Se duc „Curcanii” pentru steag.*

*La Miază-Noapte un dor ne mână...
E dor adânc de-ai noștri frați...
...Trăiască Armia Română!
Va ști să sue și 'n Carpați.*

*În veci de veci spre pomenire
Cum ați primit și cum ați mers;
În Cartea neamului, Oștire,
Istoria a scris un vers:*

*Nu-i melodie 'nălțătoare
Decât Chemarea sub drapel,
Nu-i mai frumoasă sărbătoare
Decât Răspunsul la apel.*

Petre I. Munteanu
Verificator de Măști și Căciuli

Târgoviste, 16 August 1913

**De ce țărani sunt și
trebuie să fie sănătoși.**

Ori cum ai socoti viața omului, cea mai mare fericire a ei stă în sănătatea deplină a trupului și sufletului. Fiind sănătos și mulțu-

mit înseamnă a fi în stăpânirea celui mai mare bun al copil'or pământului. Celelalte bunuri, cari sunt în afara de corpul omului nu fac fericirea vieții, ele nu sunt de cât niște mijloace pentru a pune pe om în putință să fie sănătos și mulțumit. Avea cea mai mare care figurează în toate hărțile și în toate gurile pe numele nostru nu e decât cu numele noastră, realitatea ei pentru om nu constă de cât în bucurarea noastră de ea și nu te poți bucura de cât când ești sănătos și mulțumit; altfel nu simți ca este a ta. Avea și bunurile pământiești, moșiile cu miile și feluritele ființe, pomi și buruene, ce cresc pe ele din veci vecilor, sunt mai eterne ca viața noastră și ele își urmează felul lor de a fi indiferent vieții noastre. Numai sănătatea și mintea noastră face ca averea să aibă valoare pentru noi; altfel treci prin averea ta cum treci privind ca strein de tine luna, soarele și stelele, cari și-se par zadarnice și bolnave ca și tine. Când ești sănătos n'ai nevoie să te duci cu trenul peste nouă țări și nouă mări, să vezi țări departate; e drăgul să ai un pom în curte, un nuc pe care privindu-l cu ochii mulțumiți, ești fericit.

A fi fericit înseamnă a fi sănătos și mulțumit. Și așa a făcut Dumnezeu lucrurile, că cei ce sunt și trăiesc la țară să fie sănătoși și fericiți; numai să aibă știința să fie sănătoși și să nu fie asupriți, înatât cât să li se ia prin bir cele ce le-ar trebui pentru sănătatea și mulțumirea lor. Cei ce se împotrivesc ca toți cei dela țară să fie perfect sănătoși și perfect fericiți este ignoranța, deprinderile neștiutoare, obiceiurile proaste din trecut și sărăcia provenită mai mult din munca fără rost, fără socoteală și de multe ori și lenea; este adevărat că sunt câteodată și asupririle din partea oamenilor. Asupririle din partea oamenilor și a statului au încetat aproape cu totul; și dacă oamenii plătesc și azi biruri și biruri mari, acestea nu se mai cheituesc ca înainte de cei mari pentru p-f-

pozițiile lor particulare, ci se întorc la țară sub formă de școli, doctori, șosele, telefoane; dreptul omului este respectat, onoarea sa protejivă de jandarmi, judecatori, etc. Astfel că dacă oamenii sunt, cari cred că statul e cauza sărăciei și a neștiinței, nu au dreptate. Statul a devenit cinstit față de ceea ce era înainte; negreșit nu putem zice că statul și-a făcut nici jumătate datoria sa până azi. Sperăm că prin deșteptarea noastră tuturor celor de la țară să ajungă să fie foarte atent la nevoile țării și să nu întrebunțeze birurile de cât pentru binele țării. Statul ar fi necinstit, când ar da un ban de o para unui funcționar al său, ca să-l îmbogățească, fără să facă nimic pentru țară; ar fi o hoție.

Să ne întoarcem la subiectul nostru: de-ce noi țărani suntem sănătoși și mai fericiți de cât cei din orașe. Cum să nu fii sănătos, când stai în mijlocul naturii, în mijlocul fapturii lui Dumnezeu. Dumnezeu însuși a făcut ca viața de la țară să fie fericită. Cum o să fie sănătoși cei din orașele mari în mijlocul pietrelor, caldarâmelor și caselor formate din pietre și fierărie și unde vara e cald de nu poți trăi și iarna frig de nu poți trăi. Orașele de azi seamănă cu peșterile și grottele, în care trăiau primii oameni în stare de salubritate când aveau pe ei încă părul de maimuța. De și se zice civilizate și în ochiul, când vii odată să cumperi ceva, e o nenorocire să trăiești în ele.

Din cauza pietrosiei cari vara fin prea cald și iarna prea frig nu poți fi sănătos, nu poți fi fericit. Ce aer apoi poate fi într-o peșteră și o vălăună și chiar aerul care circula în oraș, e un aer otrăvit, nepurificat de otrăvurile ce corrodă, pentru că nu e vegetația și frunzele dela țară, care să-l purifice și să-l facă sănătos, curățându-l de otrăvurile carbonice.

Afară de aer care este hrana bojogilor și a sângelui, hrana țăranelor prin firca lucrurilor este sănătoasă: alimentele de natură vegetală și cele de natură animală sunt cele mai proprii pentru sănă-

tate. Orașul nu poate să se nutrească mult cu vegetale din cauza că ar fi scump și apoi e greu ca vegetalele să se păstreze proaspete în piețele orașelor; asemenea laptele, ouăle, brânza, alimente superioare la oraș, își pierd din valoarea lor din cauza că nu se pot consuma proaspete, nealterate și nefalsificate cu fel de fel de substanțe. Orașele sunt ursite adesea să mănânce alimente conservate, care sunt o nenorocire pentru stomac, în plus scumpetea care face ca oamenii cu mijloace mediocre să mănânce foarte puțin și rar. Pe când la țară un om cu cât de mică bucată de pământ poate avea o vacă, păsări, ouă, lapte și toate vegetalele.

Îmbrăcămintea țăranelor e îmbrăcămintea sănătății, cămașa de bumbac sau de in lucrate de gospodine, rară la țesut și nemaî având nevoie de altă îmbrăcămintă e haina care protejează corpul fără să inabusească ca cărpele cumpărate de la jidani, viața trupului. Hainele orașelor sunt în genere groase, prea multe, prea grele și prea pretențioase ca să iasă în timpul căldurilor toată mlădie-re și libertatea mișcărilor. Numai vorbim de tortura și schinghiuirile trupului femeesc cu caricatura și schimonositura de pretinsa îmbrăcămintă a femeilor.

Timpu' și felul de muncă al țăranelor e sănătos; toți de la țară muncesc ziua, se culcă de vreme seara și se scoală de vreme; la orașe pe lângă că sunt slujbe de noapte, o urâtă deprindere face ca oamenii să se culce târziu și să se scoale târziu, ceea ce e contrar firii lucrurilor. La orașe munca e sedentară, ceea ce face ca omul să lucreze doar cu mintea care nu reprezintă decât circa două kilograme de creier față de cel puțin 63 Kgr. de corp care nu funcționează, nu se mișcă; arderile din corp se fac incomplete și de aci trupurile bolnave și anormale ale orașenilor când prea grași, când prea slabi și într'un caz și într'altul anormali și bolnavi. Vara aceștia au nevoie să vie tot la țară să mai ia puțină viață și se duc

de se scaldă prin noroale și ape cu fel de fel de săruri ca să-și scoată boalele, care nu ies în realitate decât la moarte. În plus descendenții și copiii orașenilor pier foarte repede, fără a mai lăsa pe cineva pe urma lor. Într'un cuvânt viața la țară stă în mișcare și viața e mișcare; la oraș, omul se mișcă puțin și din această nemișcare rezultă lipsa de viață, lipsa de sănătate deci lipsa de fericire și ca urmare degenerarea și moartea.

Distracții și desfătări? Ce distracții și desfătări pot fi în orașe, cari să întrecă pe cele dela țară? Nici una. Ce desfătăre poate fi în oraș care să întrecă în sănătate și plăcere o plimbare într'o câmpie în luna Mai sau o plimbare dimineața pe rouă sau noaptea pe lună,

Dacă frumusețea cea mai mare e a naturii atunci unde poate fi mai frumos decât în sânul naturii la țară; țăranelor n'are nevoie de pictură și de tablouri zugrăvite, cum au cei din oraș. Aceștia neputând avea natura reală se mulțumesc cu copii reduse și slabe ale naturii, se mulțumesc cu esența în loc de mâncare adevărată. Ce pictor poate fi acela să redea toată bogăția și plenitudinea unui colț de câmpie înflorită în urma unor ploii liniștite într'o seară de vară când soarele apunând surâde de după nori? Nimeni.

Teatru? Omul sănătos și moral n'are nevoie de teatru.

Teatrul caracteristic lui care se scutură și se echinonosec în toate feburile nu e o școală a moralității și bunelor moravuri. La teatru se văd femei ce și înșală bărbații, lucruri cari nu trebuiesc să fie văzute de oamenii sănătoși, căci științifice este dovedit că omul nu faptuiesc după morală, ce reiese în sfârșit dintr'o piesă de teatru ei imita și ei făcând totul tot ce a văzut la teatru și morală și o scoate ei din viață, după ce a făcut răul. Teatrul ar fi fost în acest caz o școală morală, când ar fi prevenit răul, dar nu să facă pe om să imite răul, trăgând morală tocmai la sfârșit.

Orașul e frumos a fi văzut de departe dintr'o singură plimbare; dar a și a trăi într'un oraș e o nenorocire.

Dacă sănătatea și veselie e moneda salvatoare a fericirii, la oraș neputând fi sănătate nu poate fi fericire.

Orașul, construcție imperfectă și artificială a omului nu asigură fericirea omului. Dacă libertatea e un ideal al omului, această libertate și acest ideal e realizat la țară; la oraș libertatea nu e decât o dorință. Libertate fără sănătate, fără aer, fără muncă în aer liber și cu tot trupul, fără hrană sănătoasă nu poate exista.

Așa că nu trebuie nimeni de la țară să-și schimbe fericirea sa pe nefericirea orașului. Orașul e cea-ce e lumina lămpii ce o pui noaptea în mijlocul curții pe o masă și unde se adună mii și mii de fluturi, cari învârtindu-se în sbor în jurul lămpii nimeresc în partea care arde pierzându-și viața, acolo unde credeau că și-o luminează. Așa și orașul e o lumină mincinoasă, care te atrage spre a te arde și omori. Viața eternă e la țară fiindcă aci e sănătatea, aci mulțumirea sufletească și aci fericirea a cărei definiție nu e decât sănătatea și mulțumirea sufletească.

Gh. Drăguț-Demetrescu

Cultura Lucernei

Crescerea și îmbunătățirea vitelor depinde în primul rând de condițiile de hrană în care ele se găsesc.

În alte țări unde vitelor sunt îmbunătățite, și stănuiri hrănesc animalele după anumite reguli cu nutreț anumit pregătit din care nu lipsește: grâul, țărâța, lăptuș, lucerna, trifoiul, țărâțele, semințele, turtele și borborile, dela diferite fabrici, etc.

—În țara noastră, vitelor sunt degenerate și rău hrănite: vara cu orbul și iarna numai cu paie și coceni. Potrivințele livezi naturale dela câmp și bălți ca și la munte, unde înainte păștau răscolitele și marile herghelii, cirezi și turme de vite și unde creștea lăptușul în abundență, astăzi plugul a răsturnat brazda unde trebuie să crească grâul și porumbul.

Agricultura și-a întins aripele peste toată țara și omul lăcom a tras cu plu-

gul și pe cuprinsul livezilor, transformându-le în lanuri producătoare de de grâu ce-i asigură averea, fără a se îngriji dacă mai rămâne ceva și pentru hrana vitelor. S'a înmulțit lumea și omul nu se mai poate mulțumi și în păca cu puțin; el caută să apuce de la gura, nu numai a tovarășului său dar și a vitei sale.

Dar oamenii buni și drepi trebuie să dea la o parte perdeaua răutății omenești, căci avem o datorie mare de îndeplinit către animale, care ca ființe au nevoie de hrană și de îngrijire. Vitele care simt și suferă ca și noi; ele care ne muncesc ogoarele și ne aduc bogăția odată cu pâinea de toate zilele; ele care ne dau spre hrană carnea și laptele lor, care ne îmbracă cu lână și peiele lor și ne dau chiar oasele din trupul lor: nu au oare dreptul la nimic mai bun din partea noastră decât la bătaie și munci grele, fiind ținute nehrănite și neadăpate pe vremuri rele fără adăposturi în frig și ploaie sau sub arșița soarelui? Nu se cuvine oare acestor animale plecate nouă, o hrană mai bună și o îngrijire mai omenească?

Să ne ocupăm de hrana animalelor și să vedem în primul rând cum se cultivă lucerna și care sunt folosurile ei.

Lucerna de și seamănă mult cu trifoiul, este mai grasă, mai spornică și mai trainică ca el. Lucerna este o plantă din același neam cu trifoiul, fasolea, țărâța și cu mazarea. De felul ei, este din țări mai calde ca țara noastră; totuși îi priște foarte bine și la noi.

Lucerna crește cu înbelugare la pământurile alinate, la acele ce se găsesc nisip și chiar pietriș. În pământul tutos ce ține apă și la sacetă, crapă, lucerna în loc să trăiască 7—8 ani, abia ajunge până la 3—4 ani, dar pe care îl alina și îl face mai roditor.

Pentru facerea unei lucernări pământul trebuie aratându-se ogor de cu toamna; iarna se așterne cu băligar vechi, până la 10—15 care la pogon, iar primăvara se fac două arături adânci în curmezii.

Primăvara între 15 Martie—15 Aprilie se seamănă lucerna în cantitate de 14—15 Kilograme de sămânță la un pogon. Lucerna se seamănă singură sau mai bine întovărășită cu ovăz sau cu mohor și odată prinsă în pământ

umed, își trimete rădăcina tot mai adânc chiar până la 5—6 metri.

Întâia coasă se dă, când lucerna abia începe să înflorească, când se vede înbobocită și rar câte o florică albă băstruc. Cincă cosește lucerna când este toată înflorită, greșete, căci turtele atunci se îngroașe, fânul va apă bătos și pe de altă parte scurtează timpul recoltelor de la 4 la 3 coase pe an.

După cosirea lucernei care trebuie să se taie de lângă pământ, se lasă pe loc până la o săptămână ca să se alăture, să se mai usuce; căci lucerna fiind prea grasă se încinge și mucezește și conținând multă dulcețură și apă fiind mâncată proaspătă de vite, le umblă stomacul și vita neputând răsufla moare.

Când toamna e ploioasă recolta din urmă nu se mai usucă. În acest caz lucerna se îngroapă în șanțuri de 1 metru adâncime pe 60—70 c. metru lărgime; dupe ce se îmbracă fundul și pereții șanțului cu un strat de paie gros de vreo palmă, se astupă bine cu pământ, după ce s'a acoperit tot cu paie. Astfel păstrată, lucerna este moale și vitelor o mănâncă cu mare poftă.

Când lucerna se strânge în clae, se face claua așezând rânduri de lucerna și rânduri de paie, iar claua trebuie bine acoperită; așa că paiele sunt întințate mai cu folos în hrana vitelor.

Pentru toate vitelor este bună lucerna verde, dar mai ales este folositoare vitelor de lapte; iar la vitelor pline să se dea cu multă cămășerie și în cele din urmă iuni este bine să se dea nici de cum căci, se provoacă laptearea vitelului.

Și lucerna are boalele ei; cele mai rele sunt pirul, ce crește când pământul este foarte bine arat și totuși care crește în câmburi de lărbă cu fire subțiri lungi și mătăsoase. Pentru omorarea tortelului din o lucernă, este bine să se așternă un strat gros de var peste locul atins, și care se va stinge pe loc; apoi se sapă vatra până la un lat de mână adâncime și se adună toată săpătura.

Vatra astfel curățată se presară cu paie, și li se dă foc; dupe aceea se așterne cu băligar peste care se toarnă apă cu calaican timp de o săptămână.

Pentru prevenirea însă a boalelor

sale semințe de lucernă trebuie să se curățe și alomă. Pentru acest scop Ministru de agricultură, vinde și dă gratis în fiecare an semințe curăți sătenilor și agricultorilor.

Folozare lucernei. Dintr'un pogon de lucernă se poate scoate cel puțin 3-4 care mari de fân, ceiace ar face cam 3000 Kgr. cel puțin.

Secotind carul numai cu 70 lei, un pogon aduce 210 lei; pe când un pogon semănat cu grâu sau cu porumb pe vremuri de secetă abia dacă ar aduce 20-30 lei.

De pe un pogon de lucernă se pot hrăni 4 vite mari pe vară, sau 2 vite în tot timpul anului.

Să vedem avantajile ce avem hrănind două vaci cu lucernă produsă de pe un pogon.

Hrănind cu fân de lucernă vacile, cantitatea de lapte produs se mărește. Astfel mulgând 200 de zile (aproape 7 luni) și luând de la fiecare vacă câte 6 litri de lapte pe zi, adică 12 litri de la amândouă, vom obține în 200 zile 2.400 litri; vânzând acest lapte cu câte 30 bani litrul vom lua 720 lei. Toamna vânzând vițelii se va prinde pe amândouă 80 lei, ceiace adăugați la 720 prețul laptelui, fac 800 lei, prinși într'o vară numai dupe două vite hrănite cu lucernă produsă de pe un pogon.

Medic, St. Stoica

Morala religioasă și morala laică din punct de vedere educativ.

A vorbi sau a scri despre educația morală, înseamnă a trata o chestie de actualitate. Nimic mai nou și mai de interes decât un cuvânt spus sau scris cu privire la această chestiune.

Problema educației morale a fost încă din cele mai vechi timpuri obiect de discuție pentru spiritele alose, astăzi însă este în genere considerată ca cheia tuturor problemelor, ce se pot pune cu privire la rostul și ființa vieții noastre. Iar dacă există deosebiri de metod și de doctrină, totuși mai pre sus de aceste deosebiri există o unanimă convingere: I) Ca soluția problemei educației morale coprinde o singură soluția multor probleme socia-

le și politice; II) Ca menținerea și promovarea progresului în omenire, depind de anumite însușiri sufletești, pe care omul nu le poate dobândi decât prin educație morală.

«Se poate concepe o societate compusă din oameni onești, fără instrucțiune, însă nu se poate concepe societate formată din oameni instruiți dar ne onești».

Astfel se pune pentru timpul nostru problema educației morale; astfel o pun cugetătorii ca și oamenii de stat și din stăruința cu care urmăresc soluținea, reiese însemnătatea problemei. Și cum astăzi, în chestiuni de morală, ne găsim în fața a două tabere de moraliști, una reprezentând morala tradițională, întemeiată pe religie, alta, morala rațională independentă de religie și cu tendința de a laiciza doctrina și tehnica educativă de sigur că o examinare mai de aproape a acestor tendinși, este darănu o datorie, cel puțin un obiect de curiozitate intelectuală pentru orice om care citește.

Accastă examinare îmi propun a o face aci, încercând tot de o dată a stabili un raport din punct de vedere al eficacității educative între amândouă aceste sisteme de morală.

A fost o vreme când Biserica prin puterea autorității spirituale stăpânea în mod absolut sufletele credincioșilor, imprimând un caracter religios tuturor manifestărilor de viață socială politică și chiar economică.

Cuvântul teologilor era singurul cuvânt ascultat și urmat. Teologia era toată știința acestei vremi și nu era știință în afară de teologie.

Accastă stare de lucruri, cunoscută sub numele de scolastică, dăinuiește în tot cursul evului mediu.

Cu mult mai tâziu se lamurește în evoluția spiritului uman o nouă direcțiune de cugetare, care se desprinde din însăși corpul scolasticeii având ca principiu scriutarea independentă și ca tendinșă emanciparea minții de orice autoritate. Originea acestei noi direcțiuni, care pune bazele cugetării moderne, este legată de discuțiunile provocate de teologii scolasticeii, cu privire la raportul adevărurilor de credinșă față cu rașunea. Din acest moment începe despărșirea domeniilor credinșei și știinșei. Dacă toate ade-

vărurile credinșei sânt incomprehensibile și prin urmare nu se pot dovedi prin știinșă, n'are să mai stea știinșă în serviciul credinșei. Noua direcțiune își deschide drum spre cugetare independentă știinșifică și în măsura în care progresaază, ese la iveală tot mai mult conflictul între credinșă și știinșă. Două evenimente însemnate sunt aci mai ales de importanșă: Renașterea artei și știinșei antice și știinșele naturale moderne.

Studiul anticității clasice lărgeste orizontul știinșific, oferă prototipul cugetării independente, trezește idealul culturii curat omenești zis umanism și îndreptându-se acest studiu în prima linie spre curățirea filozofiei antice și în deosebi acelei aristotelice, de elementele scolastice, se eliberează Aristotel din serviciul scolasticeii. Prin accastă cșind lămurit la iveală contrastul între spiritul filozofiei aristotelice și scolastice se sguduie autoritatea doctrinei bisericicești.

Urmează apoi descoperirea noilor continente, răsturnarea sistemului cosmic geocentric, cercetările fizice și astronomice ale unui Galilei, Keppler, Newton, care provoacă în fine o totală rupere cu tradișia, sguduind din temelie principiul autorității medievale și potentează încrederea în cugetarea și scriutarea independentă.

Accastă direcție antiautoritară se mai întărăște în mod considerabil prin trei momente istorice de mare însemnătate practică: prin reformă, prin predominarea în totul a intereselor lumeste asupra celor religioase. Cu timpul spiritul știinșific, care se formează și se dezvoltă progresiv se înconșoară de o atmosferă anticlericală întreținută prin scrierile fitozofilor și enciclopediștilor premergători ai revoluției franceze, care nu întârzie a se manifesta sub forma unei antagonism între oamenii de literă și știinșă de o parte și între cler de alta parte. Dela discuțiunii s'ă ajuns la luptă, lupta de întâietate în afacerile politice, având în totul aspectul unei lupte dușmănoase și de distrugere pe care o duc oamenii de știinșă și de guvernământ contra bisericiei.

Sub acest impuls se produse revoluția franceză, când pentru prima dată se propuse separașia Bisericii de

stat (1795 Sept. 20), și când se auzi vorbindu-se de un învățământ laic.

Din cele de mai sus se vede cum alături de spiritul religios care stăpâna conștiința popoarelor se formează spiritul științific modern și cum acest din urmă fermentează în sânul societății producând revoluția franceză, care reprezintă prima încercare de manifestare în viața socială a acestui curent de cugetare.

Incepând cu revoluția franceză fizionomia societății se schimbă. Pe lângă chestiunea religioasă, intervine încă o chestiune politică și una economică.

Principiile democratice ale revoluției, răstoarnă politica de până aci; dăseivl nevoia de a adapta societatea la noile principii. Pe de altă parte progresul științelor obiective tulbură raportul dintre muncă și capital. În fața acestor schimbări echilibrul social fiind amenințat, vine atunci în discuție chestiunea socială în întregime și în toată complexitatea ei.

Această chestiune formează preocuparea de capetenie a secolului XIX.

Sunt 100 de ani aproape de când numeroase încercări de reformă socială s'a făcut. Toate au un caracter laic materialist, ăcreligios și anticreștin. Se deosebesc însă două curente în aceste încercări: Unul privește chestiunea socială ca o chestiune de ordine economică, „ca o chestiune de stomac”, alții însă văd mai presus de toate o chestiune de ordine morală, care interesează conștiința.

Trebuie, zic aceștia din urmă, ca evoluția socială să fie precedată de o evoluție morală, spre a se putea realiza idealul de justiție și fericire spre care tinde omenirea. Pentru aceștia, moralitatea este punctul central al vieții și fundamentul social; părerea lor este că reforma societății presupune reforma indivizilor și că regimul democratic spre care tind societățile moderne, este unul din formele de guvernământ, care nu se poate susține decât prin moralitate. Susțin însă că fundamentul moralei care va servi acestui regim, trebuie să fie laic, că această morală să fie deci independentă de religie și de orice metafizică și de aci curentul cel nou în morală — adică morală laică —, alături de morală tradițională întemeiată pe religie.

(va urma)

Pr. N. Popescu-Gloden

Îmbunătățiri telegrafice postale telefonice.

Este știut că, înlesnirea mijloacelor de comunicație contribuie într-o bună măsură la dezvoltarea comerțului, industriei și a transacțiilor de tot felul.

În ultimul timp serviciul telegrafic postal telefonic al județului nostru a fost îmbunătățit prin înființarea unui oficiu la Doicești și altul la tribunalul din Târgoviște.

Cățiva care nu și-au dat seama de principiul enunțat mai sus, iar alții din motive pe care nu voim să le cercetăm, au găsit cuvinte de critică, cu toate că pentru astfel de fapte, trebuie să mulțumim ori cui ar face ceva cât de puțin pentru județul nostru.

Pentru a vă da o probă, că această îmbunătățire era o necesitate imperioasă, este suficient a vă spune din loc competente că, venitul acestor oficii este superior altor oficii cum sunt: Voinesti, Bilciurești, Pietroșița și este egal cu oficiul Ghergani.

Era de așteptat acest rezultat avându-se în vedere că la Doicești este un centru industrial și minier important, iar tribunalul fiind așezat în mijlocul autorităților locale, publicul atât de numeros în aceste locuri este mult înlesnit prin înființarea lui.

Oficiul dela tribunal mai este important și din alt punct de vedere, căci el completează pe oficiul central. Într'adevăr, el având orele de serviciu 10 a. m. până la 6 p. m. și cum efectuează toate felurile de servicii, este la îndemâna oricui și mai ales a oame-nilor de afaceri, pentru scrisori recomandate, mandate, scrisori de valoare, etc. între orele 12—3 p.m. când oficiul central este închis pentru astfel de corespondențe.

Pot afirma cu certitudine că se pregătește înființarea și altor oficii în județul nostru ca la: Potlogi, Nucet, Văile-Unite, etc.

Serviciul telegrafic și telefonic a fost deosebit de completat și modificat astfel:

a) S'a înlocuit circuitul telefonic de fier Bacurești-Târgoviște cu u-

nul de bronz asigurându-se o comunicație telefonică ideală.

b) S'a înființat un nou circuit telefonic Târgoviște-Căpârleni care va fi dat în comunicație zilele acestea, precum și alte îmbunătățiri la circuitele telefonice comunale de pe valea Dâmboviței.

Toate aceste îmbunătățiri se datoresc actualului Director al Poștelor, D-lui N. Costeescu, proprietar în județul nostru, căruia l'aducem mulțumirile noastre pentru interesul ce poartă județului și îl rugăm să binevoiască a continua cu celelalte îmbunătățiri ce s'au proiectat.

X.

Primit de la Părintele Diaconescu din Pietroșița spre publicare următoarea scrisoare:

Domnule Director,

Este de mirare cum dela 1906 și până azi nu s'a pus în aplicare art. 42 din legea „clerului mirean”, ci se menține în executare tot vechiul art. 28 din vechea lege a „clerului” din 1893. Art. 42 din legea din 1906 spune limpede că Preoșii supra numerari din parohiile rurale vor primi lunar 40 lei; prin acest articol se anulează sau se desființază vechile dispoziții ale art. 28 din 1893, care prevedea câte lei 35 lunar. Acest articol până azi a rămas o literă moartă și de dorit ar fi ca să se pună în aplicare spre folosința preoșilor.

Această lege a fost sancționată prin decretul regal No. 869 din 25 Februarie 1906 și publicată în „Monitorul Oficial” din 26 Februarie 1906. Lege tare, în toată regula, dar la punerea în aplicare s'a topit ca cerea, s'a înmulțit, căci în aplicare nu s'a pus.

Dispozițiile legii s'a pus și în regulamentul relativ la art. 335, care și acesta este sancționat cu decretul regal No. 1860 și publicat în „Monitorul Oficial” No. 42 același an, ce sună astfel: În parohiile rurale.... primesc.... lei 40 actualii preoși supra numerari.

Se vorbește mereu de sporirea salariilor preoșilor și de îmbunătățirea soartei clerului, dar acestea sunt, niște jocuri politice, ca să stăm mereu în dormitare, ca părinții care nu voesc a satisfăce dorințele copiilor, dându-le făgădueli închipuite pentru realizarea cărora ei așteaptă încontinuu. Așa se în-

Simplu și cu îmbunătățirea soartei clientului.

Oț facim cu 35 lei lunar, din care ni se oprește și pentru case puștilor lui din aceeași 35 lei?

El bine, s'a dat un spor, dar acest spor s'a dat cu gradajie, conform art. 28 din legea din 1883 și art. 43 din legea din 1906, iar nu la salariul de 40 lei, ci la salariul de 35.

Văloșii comunali, cantonierii de pază, jandarmii rurali au salarii de 40 lei lunar, dintre care unii nici cartea de șta (vâltzei și cantonierii), iar unii care au fost prin școli, au învățat carte, deși nu multă, dar potrivit cu legea și cu mijloacele de care dispune statul pe atunci, am trecut prin eșecuri, etc.

Astfel stând lucrurile, de ce să fim mai mai puțin plătiți ca cei de mai sus menționați?

Avem familii, greutăți cu ce le prezintă? Ni se va spune că ne sunt vine ceva dela serviciul epitraxi-vital; este drept pe unele locuri, tot mai puțin câte ceva, dar pe unele locuri, nu.

Vă rugăm călduros, Domnule Director, a insera aceasta în coloanele ziarului D-voastră cu speranță ca cei mari se vor gândi și la îmbunătățirea soartei puștilor.

Pr. Diaconescu
supranumerar în Pietroșița

Abonamentele se vor trimite pe adresa D-lui G. Drăguș-Demetrescu, administrator, strada F. nctelor 25.

Suflete pierdute în războiul balcanic.

Alături în primul război și în al doilea război ar fi pierit un număr destul de însemnat de suflete omenești. Ziarul Acțiunea luându-se după un ziar francez ne dă următoarele cifre:

Serbia: la o populație de 2.900.000 de locuitori, cu o armată de 400.000 de oameni a pierdut 71.000 de oameni.

Montenegro: la o populație de 200.000 de suflete, cu o armată de

30.000 de oameni, a pierdut 11.200 de oameni.

Bulgaria: la o populație de 4.445.000 de suflete cu o armată de 600.000 de soldați, a pierdut 156.000 de oameni.

Grecia: la o populație de 2.345.000 de suflete, cu o armată de 300.000 de oameni, a pierdut 48.000 de oameni.

Turcia: la o armată de 800.000 de oameni a pierdut 150.000 de oameni.

INFORMAȚIUNI

În ziua de 26 Mai a. c. societatea culturală din Pietroșița și-a început seria conferințelor, ce se va ține în tenitor de către acei, cari doresc luminarea țării noastre. Au vorbit D-nii: Blăculescu, învățator, despre scopul societății; Christache Georgescu, profesor, despre importanța bibliotecilor populare; Drăguș Demetrescu, despre caracter, și Părintele N. Popescu-Glodești, despre educația morală, ce trebuie dată copiilor. D-l Pavel Popescu, învățator, în cuvântarea sa a arătat oarecare scepticism în privința dorinței de cultură a sătenilor

Elevii școlii din Pietroșița au executat, destul de bine, cântece bucură și corale.

A fost o serbare frumoasă și înălțătoare în acea zi la Pietroșița.

Cazurile de boală din județul nostru

Un mare pericol s'a abătut asupra țării noastre: boala. Ministerul de interne a acordat un credit de 500.000 lei pentru combaterea acestei epidemii.

În județul nostru a fost următoarele cazuri:

În comuna Patroia a fost un bolnav confirmat, care a murit.

În comuna Gura-Foii, din cinci bolnavi suspecti, 2 au trecut din viață. Rezultatul a fost pozitiv.

În com. Pietroșița un caz cu rezultatul pozitiv, însă bolnavul s'a vindecat.

În com. Bolovani un caz pozitiv, mortal.

În comunele Titu și Finta sunt 3 cazuri suspecte, se așteaptă rezultatul analizei.

Printre cele 10 cazuri suspecte din reg. 62 rezervă, în urma analizei 4 confirmate, dintre care 2 mortale.

Se iau măsuri sanitare peste tot. Atragem atențiunea și noi, ca toate prescripțiunile date de serviciul medical și administrativ să se respecte de toți, ca cu chipul acesta să se împedice progresul acestei nenorocite flagel.

AVIZ

Aduc la cunoștința Onor. mele clientelă, din Oraș și Județ, că dela 23 Aprilie 1913, a n m ratat

DROGUERIA

mea, ce o aveam sub Hotel București, pe strada Libertății (principală) No. 19, alături de cofetăria Dimitriu.

**Cu deosebită stimă și considerație
Drogueria Petre N. Popescu**